

EMBLEMATICKÝ PROGRAM

Pokud je umělecká výzdoba jednoho prostoru, nábydku či nádobí zdobena emblémy, které spolu nějak významově souvisí, pak můžeme mluvit o emblematickém programu. Dochovaných příkladů emblematických programů není mnoho. Velký počet dnes samostatných emblému mohl původně být součástí emblematického programu.

V **křesťanském umění** mají emblematické programy většinou vztah k patrociniu určitého kostela, často znázorňují výtvarně těžko ztvárnitelné motyvy, jako je trojjedinečnost Boží, srdce Krista a mariánská temata. Emblematickými programy bývají také vykládány skutky či život svatého, jako je tomu například v Luziuskirche u Obervaz v Graubündenu, z let 1675-1680; nebo ve Wallfahrtskirche St. Anton u Partenkirche, kde osm emblémů z roku 1739 zobrazuje události ze života patrona kostela sv. Antonína. Obzvláště velký emblematický program s křesťanskou tematikou se nachází v mnichovském měšťanském sále z let 1772-1774. Tento emblematický program se skládá celkem z osmnácti emblémů oslavující vlastnosti Panny Marie. Častým námětem křesťanských emblematických programů bývá také „memento mori“.

V kostelích se nejčastěji emblematický program vyskytuje na zábradlí empore, a to především v protestantských či luteránských kostelích. Jako příklad zde může sloužit emblematická výzdoba empore v kostele Dorfkirche u Herrenbreitungen z roku 1731, nebo ve farním kostele St. Oswald v Regensburgu. Emblematické programy bývají zpravidla obsahově spojeny s ostatní výzdobou kostela a často jsou také kombinovány s alegorickými či narativními náměty.

V **profáním umění** není zpravidla kladen takový důraz na formální jednotu emblematického programu, často dochází k propojování emblematických, ikonografických, mytologických či narativních motivů, a to především s ohledem na jejich společný dekorativní charakter, uplatňuje se zde spíše populární či zábavné řazení jednotlivých složek. S takovou formou emblematického programu se můžeme například setkat ve výzdobě zámku Ludwigsburg, zejména na sto osmdesáti emblémech na tařirování v Bundkammer.

V měšťanském umění se emblematické programy nejčastěji vyskytují ve výzdobě sálů radnic, kde obsahově dotvářejí charakter jednotlivých místností, často užívanými tématy zde bývá dobrá vláda městské rady a spravedlnost. Jako příklady je zde možné uvést emblematickou výzdobu Velkého sálu Norimberské radnice, nebo Zlatého sálu Augsburské radnice.

V profáním či měšťanském umění se s emblematickými programy nezdávka také setkáváme na výzdobě fasád domů, jejich vnitřního

vybavení, na kamnech, nádobí atd. Často jde o dekorativní či upomínkové předměty, které se vztahují k osobním nebo rodovým významným událostem, nebo vznikly v souvislosti s dvorskými slavnostmi a ceremoniemi, často s reprezentační funkcí. Tak je tomu nejčastěji na efemérní architektuře, o jejímž výzdobném programu máme dnes jen zprávy z pramenů. Z upomínkových předmětů jako příklad může posloužit skleněný pohár z roku 1635, který byl zhotoven ke zlaté svatbě manželů, jehož výzdobý emblematický program nese téma manželské lásky a věrnosti. Za zmínku je také mnichovský knížecí dvůr, kde se dají vysledovat všechny užívané typy emblémů. Profání a měšťanské emblematické programy jsou dnes však často špatně rozluštitelné, neboť byly vytvářeny z rozličných, často osobních důvodů, a mohly mít vzhah k různým událostem, jejichž souvislosti my dnes již neznáme.

Literatura k emblematickým programům v profáním umění :

Christopher Bühler, *Die Kachelöfen in Graubünden aus 16.-18. Jahrhundert*, Zürich 1880.

Karl Frei, *Bemalte Steckborner Keramik*, in.: Mitt. d. Antiquarisches Ges. in Zürich 31, I., 1932.